

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

18.06.2021. Nr. 202106/SAN3767/NOS461

Uz TAP VSS-528

Ekonomikas ministrijai

*Par likumprojektu "Grozījumi
Būvniecības likumā" (VSS-528)*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi grozījumus Būvniecības likumā un neatbalsta tā tālāko virzību, jo bez pietiekama pamatojuma un bez redzama attaisnojoša mērķa tiek ieviests t.s. "stingrās atbildības" princips, kad būvniecības ierosinātais vispirms izmaksā jebkurai būvniecības procesa rezultāta cietušai personai zaudējumu atlīdzību, nekonstatējot būvniecības ierosinātāja vainojamību notikušajā, un tad būvniecības ierosinātais, noskaidrojot tos būvniecības procesa dalībniekus, kuru vainojamība ir pirmsšķietama, jau varēs mēģināt censties regresa kārtībā vērsties pret šo būvniecības dalībnieku vai dalībniekiem Likumprojekta autori piedāvā svītrot no līdzšinējā Būvniecības likuma un tā regulējuma 5.panta pirmās daļas 9.punkta normu, kura paredz, ka Ministru kabinets:

"9) nosaka būvspeciālistu profesionālās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas un būvuzņēmēju civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas kārtību un minimālo atbildības limitu";

kā arī paredzēts svītrot Būvniecības likuma 13.panta desmito daļu, kura paredz :

"(10) Būvspeciālistiem ir pienākums apdrošināt savu profesionālo atbildību par būvniecības procesā to darbības vai bezdarbības rezultātā nodarīto kaitējumu citu būvniecības dalībnieku un trešo personu dzīvībai, veselībai vai mantai, kā arī videi.";

kā arī jaunajā Likumprojektā vairs netiek iekļauta Būvniecības likuma 20.panta pirmās daļas 1.teikuma norma:

"(1) Būvdarbu veicējam ir pienākums apdrošināt savu civiltiesisko atbildību par tā darbības vai bezdarbības rezultātā nodarīto kaitējumu trešo personu dzīvībai un veselībai vai mantai nodarītajiem zaudējumiem.".

Šī regulējuma vietā tiek piedāvā izteikts Būvniecības likuma 20.pantu jaunā redakcijā, 20.panta pirmās un otrās daļas normā paredzot, ka "būvniecības ierosinātais atbild par nodarīto kaitējumu trešās personas dzīvībai, veselībai vai mantai un atlīdzina trešajām personām nodarītos zaudējumus".

Uzsveram, ka piedāvātie grozījumi ir pretrunā ar Civiltiesību pamatprincipu, ka katra persona atbild par savas darbības vai bezdarbības rezultātā nodarītajiem zaudējumiem un tai ir pienākums šos zaudējumus atlīdzināt (Civillikuma 1635.pants). Pašlaik atbildības regulējums tieši uz to balstījās un nav nekādi argumenti šādas politikas maiņai.

Atkāpjoties no šī principiem, būvniecības ierosinātājs, t.sk. pašvaldības nevar uzņemties atbildību vai vainu par citu personu profesionālās darbības rezultātā nodarītiem zaudējumiem trešajām personām, jo to nav radījusi nedz ierosinātāja darbība, nedz bezdarbība, nedz arī rīkojums.

Nav pieļaujama situācija, ka netiek risinātas konkrētās konstatētās problēmas, bet gan ļoti būtiski ietekmēts pašvaldības kā būvniecības ierosinātāja darbs, atkāpjoties no Civillikumā ietvertā vairojamības kritērija, uzliekot papildus slogu gan attiecībā uz būvniecības ieceres ierosināšanas izmaksām, gan budžeta plānošanu, gan pašvaldības administratīvo slogu, organizējot procesu administrēšana, t.sk. regresa prasības kārtībā vērsties tiesā pret zaudējumus radījušo būvniecības jomas speciālistu vai juridisku personu.

Pašvaldība iepērkot un ierosinot būvniecības ieceri, to veic visas sabiedrības labā, ja pašvaldībai papildus ir jāiegādājas civiltiesiskā apdrošināšana par kompetentu speciālistu (piešķirts attiecīgās jomas sertifikāts un prakses darbība tiek uzraudzīta normatīvo aktu noteiktā kārtībā) rīcības radīto zaudējumu atlīdzināšanu trešajām personām, nozīmē, ka vienas būvniecības ieceres izmaksas tiek palielinātas, attiecīgi tā rezultātā pašvaldību būvniecības ieceru kopējais plānotais skaits būs jāsamazina, ierobežotā budžeta dēļ. Minētais, savukārt, nozīmē, ka ar šo regulējumu tiek paredzēts trešās personas intereses par zaudējumu atlīdzināšanu pretnostatīt un prioritizēt attiecībā pret visas administratīvajā teritorijā dzīvojošās sabiedrības būtiskām interesēm un vajadzībām.

Jau šobrīd ir virkne gadījumu, ka pašvaldībās iepirkuma procedūrā uzvarējušais būvniecības pakalpojuma sniedzējs savu darbu neveic godprātīgi, kas nozīmē, ka pašvaldībām tiek radīts papildus slogs jau pašlaik., bet uzliekot būvniecības ierosinātājam atbildību arī par nodarīto kaitējumu trešās personas dzīvībai vai veselībai vai trešās personas mantai nodarīto bojājumu, kas ir radies tiešā cēloniskajā sakarībā ar būvlaukumā veiktajiem būvdarbiem, radīsies situācijas, kad pašvaldība cietīs būtiskus zaudējumus, kurus ilgtermiņā neizdodas piedzīt.

Tādējādi ar piedāvāto likumprojektu tiek panākts, ka pašvaldība iestājas trešās personas vietā kā cietušais un pierādīšanas process paliek tikpat sarežģīts un laikietilpīgs. No minētā izriet, ka ar likumprojektu netiek piedāvāts risināt anotācijā norādītās problēmas, bet pārlikt atbildību no būvniecības nozares pārstāvjiem uz būvniecības ierosinātāju attiecībā pret trešajām personām. Attiecīgi ar likumprojektu šādā redakcijā, tiek atbalstīta būvniecības jomā strādājošo personu profesionālās darbības kvalitātes standartu samazināšana un atbildības vājināšana, saglabājot anotācijā norādītos riskus zaudējumu atgūšanai un radot būtisku gan finansiālu, gan administratīvu sloga pārlikšanu uz būvniecības ierosinātāju.

Piekrītam, ka esošā atbildības un civiltiesiskās apdrošināšanas sistēma pilnībā sevi neattaisno, bet tas nozīme tikai to, ka ir nepieciešams izvērtēt regulējumu attiecībā uz civiltiesiskās apdrošināšanas ilgumu, izvērtēt būvniecības ieceres izpildes procesā esošos riskus un piedāvāt pasākumus konkrētu konstatēto risku novēršanai, kā arī atslogot pierādīšanas procesu.

Jāatzīmē, ka likumprojekta autori izdarot grozījumus paši ir nonākuši pretrunās, jo, piemēram, Likumprojekta Anotācijā norādīts (sadaļa "Pašreizējā situācija un problēmas:" 3.lpp. 1.punkts), ka "[..] atsevišķu darbību veikšanā solidāru atbildību uzņemas vairāki speciālisti" (t.i. būvprojekta vadītājs un būvprojekta eksperts). LPS uzskata, kā raugoties no trešo personu interešu aizsardzības viedokļa, tas ir būtisks ieguvums šīm trešajām personām, jo solidārās atbildības gadījumā cietusī trešā persona varēs piedzīt zaudējumu atlīdzību kā no vienas tā otras personas, kā kopīgi tā atsevišķi. Solidārās atbildības izslēgšana nozīmētu trešo personu tiesību būtisku samazinājumu.

Turpat Anotācijā (sadaļa "Pašreizējā situācija un problēmas:" 4.lpp. 2.punkts), norādīta problēma: "[..] apdrošinātāji apdrošināšanas līgumos paredz dažādus izņēmumus, arī tādus, kas bieži kļūst par zaudējumu cēloni, piemēram, šobrīd apdrošināšanas līgumi neaptver vibrācijas riskus".

LPS neredz nekādu pamatojumu kādēļ apdrošinātāji atsakās apdrošināt konkrētus riskus, piemēram, vibrācijas izraisītos riskus būvniecībā vai atsakās apdrošināt koka būves pret ugunsgrēka risku, tas nekādā veidā nerada pamatojumu būvniecības procesa apdrošināšanas un atbildības smaguma nastas pārcelšanai uz būvniecības ierosinātāja pleciem ar stingrās atbildības principa iestrādāšanu Būvniecības likumā.

Likumprojekts, tā pieņemšanas gadījumā visbūtiskāk vērsīsies pret valsts institūcijām, valsts uzņēmumiem, pašvaldību kapitālsabiedrībām, pašvaldībām, atturot tās no būvniecības ieceru īstenošanas un sadārdzinot būvniecības izmaksas, kā arī uzliekot tām nesamērīgu administratīvo slogu tādēļ tā turpmāka virzība nav nekādā veidā atbalstāma

Priekšsēža p.i.

(paraksts*)

Mudīte Priede

Aino Salmiņš 29166924
Aino.Salmins@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.